

תוכן עניינים

<u>2</u>	<u>מבוא</u>
<u>4</u>	<u>ניתוב שלב א' של הדו"ח</u>
<u>7</u>	<u>נוהל הטיפול בבקשות להחזרי מס (תיקי שכירים 9.1)</u>
<u>12</u>	<u>שידור הדו"ח</u>
<u>13</u>	<u>פירוט השינויים בדו"חות ליחידים לעומת אשתקד</u>
<u>13</u>	<u>הנחיות לשידור דו"חות ושומות יחידים - שאילתא ISUM לש"מ 1999</u>

י"ג ניסן, תש"ס
18 אפריל, 2000

00300999

אל: תפוצה: א', נצ(1), ב(3), ג(1), ד(1), ו'
לפעולה: פקידי שומה, סגני פקידי שומה וכל עובדי השומה.

הוראת ביצוע מס הכנסה / 2000 9 – שומה

ניתוב שלב א', שידור דו"חות ושומות יחידים לשנת המס 1999

1. מבוא

הוראה זו כוללת הנחיות מלאות בנושאים הבאים:

- א. ניתוב שלב א'.
- ב. שידור דו"חות בתיקי 9.1 - בקשה להחזר מס.
- ג. שידור דו"חות.
- ד. שינויים ודגשים בשידור דו"חות ליחידים לשנת 1999.
- ה. הוראות מלאות לשידור דו"חות ליחידים.

הוראות מלאות לשידור דו"חות לחברות יפורסמו בקרוב.
הוראות לניתוב שלב ב' (ניתוב ע"י הרכז) תינתנה בהוראת ביצוע נפרדת.

1.1 נספחים ורשימות

- נספח מס' 1 - רשימה של קודי השדות ליחיד (בסדר עולה של מספרי הקודים) כולל סימון קודי השדות שאינם מודפסים בדו"ח.
- נספח מס' 2 - רשימת השדות שאינם מודפסים בדו"ח ליחיד לשנת מס 1999.
- נספח מס' 3 - סכומים מעודכנים לש"מ 1999.
- נספח מס' 4 - רשימת הגופים לעניין סעיף 1(3) לחוק מס הכנסה.
- נספח מס' 5 - נוסחים אחידים בנוגע לחוות דעת בדבר ניכויים במקור.
- נספח מס' 6 - דוגמא של טופס 2684.

1.2 שאלתא IDOC

בחודשים האחרונים פותחה שאילתא חדשה בה ניתן לקבל רשימות מעקב אחר דו"חות במ"ה בחתכים שונים.
להלן פירוט הרשימות אותם ניתן להפיק לפי סוגי רשימה:

- 10. רשימת דו"חות שטרם הוגשו.
- 11. טרם הוגשו ללא אורכה תקפה וללא 04.
- 12. טרם הוגשו וסעיף שומה 04.
- 20. רשימת דו"חות שטרם שודרו.
- 21. רשימת דו"חות שאושרו בפ"ש אחר, ועדיין לא הגיעו לייעדם.
- 22. טרם שודרו וסעיף השומה 04.
- 30. רשימת דו"חות ששודרו ועברו ניתוב שלב ב.
- 40. רשימת דו"חות ששודרו וטרם עברו ניתוב שלב ב.
- 41. טרם עברו ניתוב שלב ב וחייבות בניתוב שלב ב.
- 50. רשימת דו"חות לפי הנמקה.
- 90. רשימת תיקים.

2. ניתוב שלב א' של הדו"ח

2.1 מטרת ניתוב שלב א'

מטרת ניתוב שלב א' היא בדיקת תקינות הדו"ח ושלמותו, לפני שידורו. שלב זה יעשה ע"י כוח העזר בחוליה. במסגרת זו, מתפקידו של נתב שלב א'. לדאוג לקבלת הבהרות ומסמכים מהנישום במקרים הרלוונטיים ולהסב את תשומת ליבו של נתב ב' לבעיות או מקרים המצריכים טיפול מיוחד.

2.2 שאלתא INTV - כלי עזר לניתוב שלב א'.

2.2.1 נתוני העזר הדרושים לניתוב מוצגים בשאלתא INTV .

2.2.2 הנתונים בשאלתא חולקו לשלוש קבוצות, כדי להקל על המשתמשים:

נתונים קבועים - נתונים המופיעים לגבי כל הנישומים.

נתונים משתנים - נתונים המופיעים רק כאשר יש מידע ספציפי לגבי הנישום.
החל מהשנה תופיע הערה במקרים בהם חובה לנתב את הדו"ח ניתוב שלב ב'.

פרטי איתור וזיהוי

במקרים בהם קיים מידע מפורט נוסף, שלא ניתן להציגו במסך הראשי מחוסר מקום, ניתן לקבל את המידע באמצעות "חלון".

2.2.3 הדפסת הנתונים בשאלתא INTV

ניתן להדפיס את הנתונים בשאלתא במדפסות TPRN. בהדפסה בשיטה זו מופיעים כל הנתונים הקיימים לגבי התיק, כולל פירוטים.

ההחלטה האם להדפיס את נתוני השאלתא ובאיזה שלב של הניתוב, היא בידי פקיד השומה, בהתאם לתהליכי העבודה הנהוגים בכל משרד. נתוני העזר מיועדים לעיון במהלך ניתוב שלב א'. לפיכך, אם מדפיסים אותם, רצוי לעשות זאת בשלב זה כדי שהנתונים יהיו מעודכנים. עם זאת, ניתן להדפיס את הנתונים גם בכרטסת, בעת קליטת הדוחות. אם מדפיסים את הנתונים, יש לצרף את התדפיס לדו"ח, לעיונו של נתב שלב ב'.

2.3 הנחיות כלליות לניתוב שלב א'

2.3.1 סדר עדיפויות בניתוב ובשידור

יש לתת עדיפות מבחינת לוח הזמנים, לניתוב דוחות ששודרו על-ידי מייצגים בהתאם לסימון על התיק ולניתוב ושידור דוחות עם החזרי מס (שסומנו במדבקות אדומות).

2.3.2 עדכון פרטים

בשלב ראשון יש לוודא שבמקרה הצורך נעשו השינויים הדרושים בכרטסת בפרטים כגון: סוג תיק, סמל ענף, חוליה, כתובת, מצב משפחתי וכו'. לצורך כך, יש להשוות בין הפרטים הנ"ל כפי שדווחו ע"י הנישום, לפרטים המופיעים במסך פרטי איתור וזיהוי בשאלתא INTV ולעדכןם

בהתאם.

2.3.2.1 מצב משפחתי פרוד/ה

נישום המצהיר בדו"ח כי הוא פרוד נדרש לצרף לדו"ח טופס 4440: "הצהרה בדבר נשואים החיים בנפרד". לטופס זה יש לצרף תצהיר בפני עו"ד או מסמך מבית הדין או מבית המשפט על הגשת תביעה לגירושין/קבלת מזונות וכיוצ"ב. במקרים בהם שני בני הזוג אינם חתומים על הטופס, יש לשלוח טופס נוסף לבן הזוג האחר כדי שימלא אותו ויחזירו למשרד השומה.

אם אחד מבני הזוג אינו מסכים לחתום על הטופס ובן הזוג האחר עומד על כך שהם פרודים, וחלפו 21 יום מבלי שמתקבלת תגובה מבני הזוג, ובני הזוג עונים למבחנים שנקבעו, יש לראות בהם כ"פרודים". מקרים אחרים יש להעביר להחלטת הלשכה המשפטית בצירוף כל המסמכים הקשורים.

כאשר הומצא הטופס חתום וממלא כנדרש בצירוף כל המסמכים הדרושים, יש להעבירו לכרטסת לצורך עידכנו בשאילתא ITIK. רק כאשר עודכן במחשב המצב המשפחתי (פרוד/ה) בשנת המס, אין צורך בדרישה לדיווחי הכנסות בן/בת הזוג בעת עריכת השומה וכן אין לתת נקודת זיכוי עבור בן/בת הזוג.

אם בעבר הגיש הנישום טופס 4440 שפרטיו עודכנו בשאילתא ITIK, אין לדרוש מהנישום טופס נוסף.

2.3.3 שלמות ותקינות

כל הדו"חות יעברו בדיקה מקיפה שתתייחס לתקינותם ושלמותם, ובכלל זה יש לבדוק קיומם של כל הצרופות לדו"ח וחתימת בן הזוג הרשום (ובן זוגו במידת הצורך). יש לסמן בעט הדגשה את כל השדות שיש לשדר בשאילתא ISUM. במקרים בהם יש תיקונים בשדה מסויים אין לבצע את התיקון על דו"ח הנישום, יש למלא שדה חדש בשדות לשימוש המשרד עם הסכום המעודכן ולסמנו בעט הדגשה.

2.3.4 חוסר מסמכים

במקרים של חוסר מסמכים, כגון: הגשת הדו"ח ללא טופסי 106, מילוי הדו"ח ונספחיו על גבי טפסים שאינם מתאימים לסוג הנישום או לשנת המס או גילוי ליקויים בדו"ח שלא ניתן לתקנם בשומה עצמית, יש לדרוש מהנישום או ממייצג תיקון הדו"ח והמצאת המסמכים החסרים באמצעות טופס 2580 המקור יישלח לנישום וההעתק יצורף לדו"ח הנישום ויישמר למעקב.

אם המסמכים לא יומצאו תוך 14 יום, יש לשדר את הדו"ח עם סעיף שומה "00" וקוד הנמקה 75.

במקרים בהם חסרים מסמכים מהותיים כגון דו"ח רווח והפסד, דו"ח תיאום אינפלציוני וכו', ניתן לשדר את הדו"ח עפ"י שיקול דעת הרכז, כדו"ח סתמי בקוד הנמקה 77, עפ"י סעיף 131 (ו) לפקודה.

- 2.3.5 אי התאמה בין נתוני מרשמי מס הכנסה להצהרת הנישום
- אם במרשמי מס הכנסה קיימים נתונים שונים מאלה עליהם מצהיר הנישום (לדוגמא: מספר ילדים, מקום עבודה נוסף), יש לברר עם הנישום את הסיבות לחוסר ההתאמה ולנהל מעקב אחר התשובות. לאחר קבלת התשובות יש לתקן את הדו"חות במקרים המתאימים.
- 2.3.6 טופסי הדו"ח השנתי ליחיד
- בדרך כלל, חייבים נישומים יחידים להגיש את הדו"ח השנתי ליחיד על גבי טופס 1301. נישום שאינו חייב בהגשת דו"ח או נישום שחייב בהגשת דו"ח שכל הכנסותיו ממשכורת ו/או מדיבידנד ו/או מריבית ו/או משכירות, ואינו דורש בעבורם הוצאות מימון, רשאי להגיש דו"ח על גבי טופס 0135, וכל זאת בתנאי שהוא אינו בעל שליטה או שהיה לו רווח הון או שבח חייב.
- הוראות הניתוב והשידור חלות על שני הטפסים.
- טופסי 0135 המוגשים כבקשות להחזרי מס, יטופלו בהתאם לנוהלי הטיפול בבקשות להחזר מס ראה סעיף 3 להלן.
- 2.3.7 דו"חות לשנים קודמות
- טופסי הדו"ח השנתי עוברים שינויים ותיקונים מדי שנה בהתאם לשינויים בחקיקה ובפרשנות. כאשר ישנה פניה לכרטסת או לחוליה לקבלת טפסים להגשת דו"חות לשנים קודמות, יש להקפיד לצייד את הפונה בטופס המתאים לכל אחת מהשנים.
- 2.3.8 ליקויים בדו"חות של נישומים מיוצגים
- דו"חות של נישומים מיוצגים שאינם מלאים ולא צורפו להם כל המסמכים הדרושים, יחשבו כדו"חות שלא הוגשו לעניין האורכות.
- 2.3.9 דו"חות המופקים ע"י תוכנת מחשב
- דו"חות לשנת המס 1999 שהופקו ע"י תוכנות המחשב להלן, ניתנים להגשה במקום טופסי הדו"ח השנתי המקוריים:
- א. "חיסולית" של חברת ט.מ.ל.
 - ב. "רם ניהול" של חברת לירם.
 - ג. "משקית לחקלאים" של חברת ס.פ.נ.ק.
 - ד. "בורסה 3" של חברת מיטב - נספחים 2 ו- 2א לחוק התיאומים בלבד.
 - ה. "FAM" של חברת אי.סי.אס. - נספחים 2 ו- 2א לחוק התיאומים בלבד.
 - ו. "גל-שי" של חברת א.פ.א.ש.
 - ז. פנקסית של חב' ארז - להפקת דו"חות תיאום אינפלציוניים לפי פרק ב' וג'.

במקרים בהם הוגש הדו"ח על גבי טופס שהופק על פי תוכנת מחשב שאינה מצוינת לעיל (משמע הטופס לא אושר על ידי נציבות מס-הכנסה), יש לראות בדו"ח כסתמי ולשדרו בסעיף שומה "00" עם קוד הנמקה 37.

2.3.10 אישורים מקוריים

מודגש בזאת כי ניכויים או זיכויים בגין ניכויים במקור, תשלומים לביטוח חיים, קופת גמל, קרן השתלמות לעצמאים, הוצאות החזקת בן משפחה במוסד, תרומות וכדומה יוכרו בשלב הדו"ח רק על סמך אישורים מקוריים או העתקים עם חתימה וחותמת מקוריים.

2.3.11 אישור דו"חות לאחר 04 – סעיף שומה 17

דו"חות שנתקבלו לאחר שנערכו שומות 04 יעברו ניתוב כמו יתר הדו"חות. יש לאשר את הדו"חות הנ"ל בשאלתא ISHR, ראה סעיף 4.3 להלן.

2.3.12 הפעלת סנקציות בגין ליקוי בניהול ספרים

בעת הטיפול בדו"ח המוגש לשנה בה נתפס הנישום באי רישום תקבול, או אי ניהול פנקסים (קודי ניהול ספרים: 1, 6 או 7), יש להפעיל במסגרת שידור הדו"ח את הסנקציות המוטלות מכוח הפקודה וחוק התיאומים (ראה ה"ב 22/93 מ-31.3.93). אם ניתן, רצוי לעשות זאת כבר בשלב שידור הדו"ח, בתיאום עם רכז החוליה.

2.4 הנחיות לניתוב שלב א' הנוגעות לשדות ספציפיים שולבו בהמשך במקום הרלוונטי בהנחיות לשידור.

2.5 העברת הדו"חות וניתוב שלב ב

על נתב שלב א להפנות את תשומת ליבו של נתב שלב ב לבעיות, מקרים חריגים, הנמקות מיוחדות, החזרי מס, ליקויים בניהול ספרים וכן למקרים המצריכים טיפול מיוחד או במקרה שמופיעה הודעה בשאלתא INTV שיש לבצע ניתוב שלב ב. לדוגמא: כאשר דו"ח לא נותב שנה שעברה. בשלב זה תופיעה הערה (במסך נתונים קבועים) רק במקרה שהדוח לא נותב שנה קודמת.

3. נוהל הטיפול בבקשות להחזרי מס (תיקי שכירים 9.1)

3.1 הטיפול בבקשות להחזרי מס – כללי

3.1.1 הבקשות להחזר מס (טופס 0135) יועברו לכרטסת המשרד לאחר הטבעת חותמת דואר נכנס ובדיקה האם הדו"חות מלאים וחתומים כהלכה.

3.1.2 בכרטסת המשרד ישדרו קבלת דו"חות בשאלתא 1326.

באותם מקרים שלנישום קיים תיק מסוג 9.1 ייקלטו אישורי הגשת הדו"חות בשע"מ על סמך השידור בשאלתא הנ"ל. במקרה שלנישום ו/או בן/בת הזוג לא קיים תיק, או לא קיים תיק בשנת המס יופיע על המסך "אין לנישום תיק".

3.1.3 לנישומים שהגישו דו"ח ולא מתנהל להם תיק או לא קיים להם שנת מס מתאימה, יש לפתוח תיק מסוג 9.1 ו/או השנים בשאילתה ITIK. לאחר קליטת פתיחת התיק או השנים יש לשדר את קבלת הדו"חות בשאילתה 1326 כאמור.

3.1.4 קבלת דו"חות ששודרו ע"י מייצגים תאושר באמצעות שאילתה 1240. ראה הוראת ביצוע שתצא בקרוב בנושא זה.

הטיפול בבקשות להחזרי מס בחוליה

3.2

החזרי מס בתיקי 9.1 מבוצעים לפי סעיף 160 לפקודת מס הכנסה. התקופה המותרת להגשת בקשות להחזר מס היא 6 שנים מתום שנת המס שבגינה הוגש הדו"ח. לפיכך, בשנת העבודה 2000 ניתן לקלוט דו"חות החזרי מס המתייחסות לבקשות החל משנת המס 1994 (ראה חוזר מ"ה 9/95 מיום 6.7.95).

אם הוגשה בקשה מעבר ל- 6 שנים על המשרד להודיע לנישום כי עבר המועד החוקי להגשת הדו"ח לשנה זו ובמקביל אין לשדר הגשת הבקשה בשאלתה 1326 ואין לשדר את הדו"ח.

אם יתברר שמגיש הבקשה חייב בדיווח על הכנסותיו בהתאם לתקנות עפ"י סעיף 134א לפקודה, יש לסווגו בסוג התיק המתאים לפי העניין ולדרוש דו"חות לשנות המס המתאימות. יש לערוך שומות סופיות לכל הנישומים שהגישו בקשות להחזר מס, בכל השנים לגביהן הגישו דו"חות.

במקרים חריגים, המפורטים בסעיף 3.4.2 להלן, ניתן לשדר בקשות להחזר מס כשומה עצמית (בסעיף שומה 00), בלי לערוך שומה.

החזר יתרות זכות בתיקי 9.1 יבוצע באופן אוטומטי רק לאחר עריכת שומות סופיות

מייצגים רשאים לשדר דו"חות 9.1 כשומה עצמית בלבד לכן יש לתת עדיפות לעריכת שומות בדו"חות אלה.

הטיפול השומתי בדו"חות שכירים (ס.ת. 9.1) יתבצע בשיטת נכנס ראשון יוצא ראשון.

לפי שידור בקשות להחזר מס (דו"חות בתיקי 9.1) יש לקבוע "בן זוג רשום" בהתאם לכללים הבאים:

א. בקשות המוגשות על ידי נישומים שלא הגישו דו"חות בעבר: "בן זוג רשום" ייקבע בהתאם לכללים בסעיף 3 להו"ב 20/99.

ב. בקשות המוגשות על ידי נישומים שכבר הגישו דו"חות לגבי שנים מוקדמות יותר בעבר: "בן הזוג הרשום" יהיה בהתאם לכללים בסעיפים 2.1, 2.2 להו"ב 20/99.

ג. נישומים שיש להם תיקים פעילים, המגישים בקשות להחזר מס לשנות המס שלפני פתיחת העסק: במקרים אלה "בן הזוג הרשום" יהיה זה שנקבע בשנת הפעילות הראשונה. חמש השנים לעניין סעיף 64ב(ד)(1) יספרו משנת המס המוקדמת ביותר, לגביה הוגש דו"ח (גם אם בשנת המס הנוכחית "בן הזוג הרשום" שונה).

בדיקת בקשות להחזרי מס

3.3

עם קבלתם יש לבדוק שלמות הדו"חות ותקינותם ולאמת הנתונים מול השאלתות הרלוונטיות.

כתוצאה מהבירור ואימות הנתונים יש לפעול עפ"י הממצאים:

-הדו"ח תקין – להעבירו לשידור.

-אם יתברר שיש צורך בשינוי סוג התיק יש לסווגו בסוג התיק המתאים.

- אם חסרים פרטים ו/או מסמכים, יש לדרוש המצאתם. הדרישה תעשה באמצעות טופס 2684 שדוגמתו מצורפת בזה בנספח 6, הפניה תעשה רק במקרים מהותיים.

לשם אימות הדו"ח ניתן להיעזר בשאלות הבאות: MALL (60), 4321 INTV וכו'.

בהתאם לתוצאות הבדיקות יש לדרוש מסמכים או דו"חות נוספים.

דרישה להגשת דו"חות לשנות מס חסרות תיעשה רק במקרים מטריאליים, ובאישור רכז החוליה.

בכל המקרים בהם בכוונת המשרד לערוך שומות שאינן 01, יש לזמן את הנישום לדיון לפני עריכת השומות.

עריכת שומות ושידורן- בסוג תיק 9.1

3.4

3.4.1 שידור שומות 01 ואישורן

במקרים בהם לאחר בדיקת הדו"ח והמסמכים שצורפו לו, ולאחר אימות הנתונים מול המידע הקיים לגבי הנישום, עולה כי הדו"ח שהוגש תקין והפרטים בו נכונים, יש לאשר את הדו"ח שהוגש ולשדרו בסעיף שומה 01 .

3.4.2 שידור שומה עצמית (סעיף שומה 00)

שידור דו"ח שהוגש כבקשה להחזר מס בשומה עצמית (סעיף שומה 00) ייעשה במקרים הבאים בלבד:

א. במקרים בהם לא צורפו לבקשה המסמכים הדרושים, או שאין התאמה בין הנתונים בבקשה לנתונים הקיימים במרשמי שע"מ או בתיק הנישום, יש לשדר את הדו"ח בסעיף שומה 00 עם קוד הנמקה .77

בהודעת השומה שתישלח לנישום יירשם:

"המסמך שהגשת אינו יכול להחשב כבקשה להחזר מס מאחר שחסרים מסמכים ו/או נתונים. לא ניתן יהיה לבצע החזר מס עד להמצאת המסמכים ו/או הנתונים החסרים". במקביל יש לשלוח לנישום דרישה להמצאת המסמכים החסרים על גבי טופס 2684 שדוגמתו מצורפת בנספח מספר 6 להוראה זו.

במקרים אלה, אם הנישום לא יפנה למשרד תוך שלושה חודשים על מנת להמציא את המסמכים החסרים או להבהיר את חוסר ההתאמה, יש לבטל את השומה בשאלתא ISIF.

ב. במקרים בהם המשדר לא מצא לנכון לערוך שומה סופית, יש לשדר את הדו"ח בסעיף שומה 00 בקוד הנמקה 91. יש לנקוט בהליך זה רק כאשר פקיד השומה יכול להבטיח שהליך הבדיקה ועריכת השומות יסתיים תוך זמן סביר.

ההודעה שתישלח לנישום במקרים אלו תהיה: "בקשתך להחזר מס נקלטה במחשב מנהל הכנסות המדינה. טרם בדקנו את הבקשה והמסמכים שצורפו אליה. החזרת יתרת הזכות תבוצע לאחר בדיקה ועריכת שומה".

יתרות זכות יוחזרו רק לאחר הוצאת שומה סופית. לפיכך, חובה לבדוק את הדו"ח, לערוך שומה סופית, ולשדרה גם במקרים שהדו"ח בסעיף שומה 00.

3.4.3 שידור שומות שאינן 00 ו-01

מקרים בהם יש לערוך שומה לפי סעיף 147(05) ניתן לשדר בתיקי 9.1.
לא ניתן לשדר שומות בסעיפי שומה אחרים.

3.4.4 החזרת יתרות זכות

החזר מס בתיקי 9.1 מבוצע על-פי הוראות סעיף 160 לפקודת מס הכנסה. מדיניות אגף מס הכנסה היא לבדוק כל בקשה להחזר מס ולהוציא שומה בעקבות הבדיקה. לכן נקבע כי בתיקי 9.1 יוחזרו יתרות זכות רק לאחר עריכת השומות.

להלן תקרות הסכומים שישוחררו ללא אישור רכז בתיקי 9.1:

לשנת המס 1994 3000 ש"ח, לשנת המס 1995 ואילך 5000 ש"ח.

החזרים בסכומים העולים על הסכומים המפורטים לעיל ישוחררו לאחר אישורם ע"י הרכז במערכת התל"מ שאילתא 002 תת שאילתא 446.

4. שידור הדו"ח

4.1 שידור הנתונים

יש לתת תשומת לב מרובה והקפדה יתרה לשידור נכון של הנתונים מדו"חות הנישומים וזאת על מנת למנוע את הצורך בתיקונים בתחומים אחרים כגון: קביעת מקדמות, קנסות, חיובי מס והחזרי מס לא נכונים. חובה לשדר גם נתונים שאינם משמשים בחישוב המס כגון: רווח גולמי, הפסדים, הכנסות/רווחים פטורים, חשבון בנק ומחזור ללא מע"מ.

4.2 עריכת תיקונים בשומה עצמית (00)

ככלל, אין לערוך תיקונים בשומה העצמית. יוצאי דופן לכלל זה הם המקרים המפורטים בסעיף 145(א)(3), שבהם רשאי פקיד השומה תוך ששה חודשים מיום קבלת הדו"ח לתקן את השומה ויוסיפו לראותה כשומה עצמית. במקרים אלה יש לשדר את הדו"ח עם סמל הנמקה 56:

(א) לתקן טעות חשבון שנפלה בדו"ח.

(ב) ליישם הוראות כל דין החלות על הנישום בהיותו חייב בניהול פנקסי חשבונות לשנת מס פלונית, או לחלק ממנה ולא ניהלם או שניהלם רק בחלק מהתקופה שבה היה חייב לנהלם, או לא ביסס את הדו"ח שלו על פנקסי החשבונות.

(ג) ליישם הוראות כל דין החלות על הנישום לאחר שנקבע בקביעה סופית כי פנקסיו אינם קבילים. לעניין זה, "קביעה סופית" קביעה שאין עוד עליה זכות ערר או ערעור.

במקרים שבהם צויין במפורש בהוראות כי מסמכים מסויימים מהווים תנאי לקבלת הטבה מסויימת והמסמכים לא צורפו, לא תינתן ההטבה שדרש הנישום בשומה העצמית. (לדוגמא: זיכוי עבור נטולי יכולת, ניכוי במקור, תשלומים לקופ"ג).

בכל שאר המקרים יש לשדר את הדו"ח עפ"י הנתונים שימציא הנישום.

- 4.3 סעיף שומה 17 - השגה על שומה בהעדר דו"ח (04)
- דו"ח המוגש לאחר שיצאה שומה 04, מהווה השגה על שומה זו. בעת שידור דו"ח שהוגש, כאשר במרשמי שע"מ קיימת שומה 04, יש לשדר קוד 17 בשדה "סעיף השומה".
- השומה ששודרה היא "שומה בהמתנה". כל עוד לא תאושר השומה בניתוב שלב ב' באמצעות שאילתא ISHR, לא תישלח כל הודעה לנישום ולא יעודכנו נתוני השומה במערכים אחרים (חיוב המס, מקדמות, קנסות וכו').
- שומה בהמתנה בסעיף שומה 17, שלא הייתה לגביה התייחסות בשאילתא ISHR (אישור או אי אישור), תאושר באופן אוטומטי 30 יום לאחר שידורה.
- 4.4 תיקון דו"ח אחרי שידור - שדה 125
- בשידור דו"ח שלא בפעם הראשונה, בעקבות תיקון הדו"ח, חובה לשדר בשדה זה: קוד 1 - התיקון בוצע ביוזמת הנישום. לדוגמא: הוגשו מסמכים נוספים. קוד 2 - התיקון בוצע ביוזמת המשרד. לדוגמא: תיקון טעות בשידור. בהודעת השומה הנשלחת לנישום יצוין מי יזם את התיקון.
- 4.5 שידור על ידי מייצגים
- הוראות נוספות לשידור דו"חות לשנת המס 1999 ע"י מייצגים המחוברים ישירות לשע"מ, יפורסמו בקרוב בהוראת ביצוע בנושא זה.
5. פירוט השינויים בדו"חות ליחידים לעומת אשתקד
- 5.1 הכנסות מריבית - ביטול שדות 267 / 203 / 303
- עקב מיעוט המקרים בהם נעשה שימוש בשדה זה ומאחר שאין הבדל בין חישוב המס על הכנסות מריבית לבין חישוב המס על הכנסות אחרות שאינן מיגיעה אישית, בוטלו השדות האמורים.
- הכנסות מריבית ידווחו בטופס 1301 בסעיף 12 - הכנסות אחרות שאינן מיגיעה אישית - שדות 167 / 205 / 305.
- 5.2 השתתפות בכלכלת ילדים - שדה 029
- בוטלה הדרישה למילוי אחוז השתתפות בכלכלת ילדים, כך שנישום המשתתף בכלכלת ילדיו שאינם סמוכים על שולחנו יקבל נקודת זיכוי אחת מלאה.
6. הנחיות לשידור דו"חות ושומות יחידים - שאילתא ISUM לש"מ 1999
- 6.1 שדות כותרת-
- מספר תיק
- יש לשדר את הדו"ח לפי מספר התיק.
- מספר התיק הוא מספר קבוע לאורך שנים ואינו בהכרח מספר הזהות של "בן הזוג הרשום". מספר התיק לא משתנה בעקבות שינוי "בן הזוג הרשום".
- מספר זהות של "בן הזוג הרשום" מופיע בכותרת מצד שמאל וכן מופיע ציון של

"בן זוג הרשום" ע"י ציון "רשום" ליד תאריך הלידה של הבעל או האשה, לפי העניין (בהתאם לנתונים הקיימים בשאלתא ITIK).

בעמוד מס' 1 של הדו"ח רושם הנישום את מספר התיק ומתחתיו את מספרי הזהות ופרטים מזהים של שני בני הזוג.

על גבי המדבקות שנשלחו לנישומים מופיעים מספר התיק, מספרי תעודות הזהות של שני בני הזוג ופרטים נוספים. "בן הזוג הרשום" המופיע על גבי המדבקה הוא בהתאם לנתון שהופיע במרשמי שע"מ במועד הפקת המדבקה.

שנת מס - ש"מ 1999.

סעיף שומה - בשידור דו"ח שהוא שומה עצמית סעיף השומה הוא 00. דו"ח המוגש כהשגה לאחר שומה 04 - יירשם בסעיף 17 (ראה סעיף 4.3 לעיל).

סמל מפקח-

בשידור דו"ח לפני ניתוב שלב ב', יש לשדר "000" בשדה סמל מפקח. בשידור דו"ח לאחר ניתוב שלב ב' וכן בשידור "01 במהלך", יש לשדר את סמל הנתב. בכל שומה אחרת, יש לשדר את סמל המפקח שערך את השומה.

קנס גרעון - בשלב הדו"ח אין צורך לשדר הנתון, הספרות "00" יישתלו באופן אוטומטי בסעיפי השומה "00" ו-"17". בעת שידור שומה אחרת חובה לשדר אחד מהקודים הבאים:

קוד 99 - לא יוטל קנס גרעון.

קוד 01 - יוטל קנס גרעון בשיעור 15% במקרים בהם הגרעון עולה על 50% מהמס עפ"י הדו"ח שהגיש הנישום לפי סעיף 131 לפקודה לעומת המס עפ"י השומה שנקבעה.

שומה בסעיף שונה מ-"00" או "17" לא תיקלט ללא שידור אחד מהקודים הנ"ל בשדה קנס גרעון.

סמלי הנמקה-

סמל הנמקה משמש שתי מטרות:

- א. להנחות תוכניות השומה במחשב - לבצע פעולות מיוחדות כגון: מניעת החזר מס.
- ב. להדפיס הודעה לנישום בגוף הודעת השומה.

פירוט סמלי הנמקה מותרים, לרבות הנוסח בהודעת השומה והסבר מפורט מופיעים בשאלתא IHAN. אם אין הנמקה מיוחדת - חובה למלא "01" בסמל הנמקה.

הנמקות מיוחדות בסעיף 17

להלן ההנמקות המותרות בסעיף שומה 17: 75, 76, 01.

הנמקות מיוחדות בשלב הדו"ח:
הנמקות 12-14: מיועדות לשימוש המייצגים בלבד.
20: לסימון דו"ח משוער עפ"י סעיף 133 לפקודה.

- 56: תיקון ד"ח עפ"י סעיף 145(א)(3) לפקודה.
 75: עיכוב החזר מס בגין אי ביסוס הד"ח על מסמכים נאותים.
 76: עיכוב החזר מס המחייב הכנסת התיק לתוכנית עבודה.
 77: ד"ח סתמי.
 92: לסימון ד"ח שהודעת השומה שלו תישלח למשרד פ"ש במקום לנישום.
 95: מיועדת לציון תושב ישראל המדווח על הכנסות משכר מחו"ל עפ"י סעיף 5 לפקודה, עליו חלות תקנות עובדי חו"ל.
 הנמקה זו מותרת לשידור בסוגי תיק פעילים לרבות סוג תיק 9.7. בשומה כזו מדווחים רק סיכומי הכנסות והמס המגיע ודיווחים שאינם משפיעים על המס המגיע:
 השדות המותרים הם : 150 (170 לבן/בת הזוג) - סה"כ הכנסות 151 (171 לבן/בת הזוג) - סה"כ מס מגיע.
 הערה: אין לשדר מס גבוה מסה"כ ההכנסות.
 השדות האחרים: 042, 040, 109, 209, 133, 134, 277 ו- 278.

בתיקון מספר 114 לפקודת מס הכנסה, ניתנה לנציב סמכות לעכב החזרי מס בעקבות שומה עצמית, אם קודם למועד ההחזר היה חייב הנישום בהגשת ד"ח לפי סעיף 131 או 135 ולא הגישו עד למועד ההחזר.

בסעיפים 6.1.1 עד 6.1.3 להלן מפורטות ההנמקות שנוספו בעקבות התיקון.

6.1.1 הנמקה המעכבת שחרור החזרי מס בעקבות אי הגשת דוחות שנתיים:

במקרים בהם הנישום לא הגיש דוחות שנתיים, שהיה חייב בהגשתם ניתן לעכב שחרור יתרת זכות (אם קיימת) באמצעות הנמקה שמספרה 81. נוסח ההנמקה שתופיע בהודעה לנישום: "עפ"י סעיף 159א(ב) לפקודת מס הכנסה לא תוחזר יתרת המס מאחר שלא הגשת דוחות כפי שנדרשת עפ"י סעיף 131א(א) לפקודת מס הכנסה. לפרטים נא לפנות למשרד השומה". בשאילתא INTV מופיעה הערה אם הנישום לא הגיש דוחות לשנים קודמות.

6.1.2 הנמקה המעכבת שחרור החזרי מס בעקבות אי הגשת דוחות אחרים:

במקרים בהם הנישום לא הגיש דוחות (שאינם הצ"ה), שנדרשו ממנו לפי סעיף 135(1), ניתן לעכב שחרור יתרת זכות (אם קיימת) באמצעות הנמקה שמספרה 55. נוסח ההנמקה שתופיע בהודעה לנישום: "עפ"י סעיף 159א(ב) לפקודת מס הכנסה לא תוחזר יתרת המס מאחר שלא הגשת דוחות כפי שנדרשת עפ"י סעיף 135(1) לפקודת מס הכנסה. לפרטים נא לפנות למשרד השומה".

6.1.3 שידור ההנמקות המעכבות בעקבות אי הגשת דוחות

בעת שידור ד"ח שסכום ההחזר בו נמוך מהסכום שרכז צריך לאשר את שחרורו, יש לשדר הנמקה 81 או 55, לפי העניין. אם סכום ההחזר עולה על סכום זה, יש להעביר את הד"ח לפני שידורו לרכז, כדי שיקבל החלטה לגבי עיכוב ההחזר.

סוג חישוב -

- קוד 1 – לחישוב יחיד או נפרד, או קוד 6 ל"נישום" בחב' משפחתית.
 קוד 2 – חישוב מאוחד, או קוד 7 ל"נישום" בחב' משפחתית.
 קוד 3 – תושב חוץ, או קוד 8 ל"נישום" בחב' משפחתית.

בשלב הד"ח סוג החישוב שישודר יהיה בהתאם להצהרת הנישום בחלק

א' של הדו"ח.
במקרה שישודר חישוב נפרד ובחישוב מאוחד החיוב במס נמוך יותר,
ייערך חישוב מאוחד באופן אוטומטי.

בשידור שומה ליחיד אשר לו מזהה "66" - נישום שאין לו תעודת זיהוי
ישראלית, יש לשדר סוג חישוב של תושב חוץ (קוד 3 או 8). כאשר יש אי
התאמה יוצאת הודעת שגיאה.

אם הנישום עונה להגדרת "תושב ישראל" עפ"י פקודת מס הכנסה, על אף
היותו בעל מזהה כאמור, יש לשדר סוג חישוב של תושב ישראל ובנוסף
לשדר קוד 1 בשדה 138.
לתשומת ליבכם, במקרה בו לתושב חוץ נפתח תיק עפ"י מספר זהות, יש
לשדר קוד 3 בסוג חישוב.

קליטת תאריך הגשת הדו"ח -

בעת שידור הדו"ח - ישתל תאריך הגשת הדו"ח הקיים בכרטיס שאילתות 1326 או 1240.
ניתן לעדכן תאריך הגשה רק בשומות בסעיפים 00 ו-01.
תאריך לידה - של "בן הזוג הרשום" ובן/בת זוגו יישתלו אוטומטית כאשר קיים מידע
ממרשם התושבים.

במקרים בהם לא קיים המידע, יש לשדר הנתון בהתאם להצהרת הנישום.
לנתון זה השפעה על חישוב המס במספר מקרים כגון:

מי שמלאו לו/ה 50 שנה לצורך מתן ניכוי מוגדל לקופ"ג.

מי שמלאו לו/ה 60 שנה לעניין שיעור המס ההתחלתי.

שדה 003 - סוג נישום-

יש לרשום את סוג הנישום לעניין חוק התיאומים בשל אינפלציה בקוד המתאים:

1 - לפי פרק ב'.

4 - לפי פרק ג'.

9 - החוק לא חל.

מספר זהות של "בן הזוג הרשום" - שדה 077

בראש עמוד 2 של הדו"ח על הנישום לרשום את מספר הזהות של "בן הזוג הרשום" כאשר
הוא שונה ממספר התיק. במקרה זה חובה לשדר מס' הזהות של בן הזוג הרשום בשדה 077

במקרים בהם "בן הזוג הרשום" עפ"י דו"ח הנישום אינו "בן הזוג הרשום" עפ"י השאילתא
ITIK, יש לפנות לנישום כדי לוודא שהדו"ח מולא כראוי (רישום ההכנסות בטורים הנכונים
בהתייחס לזהות "בן הזוג הרשום"). הנתון לגבי הזהות של בן הזוג הרשום מופיע
בשאילתא INTV וב- ITAM.

אם הדו"ח לא מולא נכון על-ידי הנישום, יש להימנע משידור הדו"ח ולפנות לנישום
בבקשה להגיש דו"ח מתוקן. תאריך הגשת הדו"ח יהיה התאריך בו הוגש הדו"ח הראשון.

6.2 שדות הכנסה מיגיעה אישית החייבות בשיעורי מס רגילים
(חלק ג' בדו"ח השנתי):

שדה 150 (170 לבן/בת הזוג) - הכנסה מעסק או משלח יד - כללי

יש לרשום הכנסות מיגיעה אישית מעסק כולל חקלאות ו/או משלח יד אם לגביהן נוהלו ספרים קבילים. יש לוודא כי תקבולים מהמוסד לביטוח לאומי לא יכללו בשדה זה.

ההכנסות תרשמונה לאחר השפעות חוק התיאומים וזאת בהתאם לרשום בשורה 20 בדו"ח התיאום בטופס 1392 א' לנישום פרק ג', בטופס 1392 ב' לנישום פרק ב', ובטופס 1392 ג' לגבי יחיד שותף בשותפות.

הוראות מיוחדות-

במקרים בהם קיימת הכנסה מריבית לפי סעיף 3(ט)(ו)(ב) לפקודה הנחשבת להכנסה מעסק, יש להוסיף את סכום הריבית בשדה זה ובשדות 293 ו- 294 – מחזור.

יש לרשום בשדות אלה אך ורק הכנסות הנובעות מיגיעה אישית. אם ההכנסות מעסק של אחד מבני הזוג או שניהם אינן מיגיעה אישית. יש לרשום אותן בשדות המתאימים.

הכנסות מיגיעה אישית שמהן לא נוכה מס במקור עפ"י התקנות לניכוי מס ממשכורת, יש לראותן כהכנסות מעסק ולרשמן בשדה זה. לדוגמא: שכר מרצים, הכנסות משר"פ הכנסות משיעורים פרטיים.

בסוג תיק פעיל – לא שכיר, לא ייקלטו דו"ח/ח/שומה אם אין בהם לפחות אחד מהשדות הבאים: הכנסה מעסק - 170/150, מחזור - 293, הפסד מעסק - 079, אם לנישום לא היתה הכנסה חייבת בשנת המס ולא היו הפסדים, יש לשדר שדה 170/150 ללא סכום.

מסמכים שעל הנישום לצרף לדו"ח-

1. פירוט החישוב שההכנסה התבססה עליו, אם הדו"ח מבוסס על מערכת חשבונות שאינה לפי שיטת החשבונאות הכפולה - מילוי פרטים בנספח א'.
2. מי שביסס את הדו"ח על מערכת חשבונות מלאה לפי שיטת החשבונאות הכפולה, יצרף מאזן וחשבון רווח והפסד.
3. דו"ח תיאום אינפלציוני לפי פרק ב' או ג' - מי שחייב להגישו.
4. מי שניהל משק חקלאי או שיש לו שטח אדמה מעובד, יצרף דו"ח שנתי על משק חקלאי – טופס 1220.
5. מי שתובע פחת על נכסים עיסקיים ששימשו בייצור הכנסה – יצרף טופס 1342 (י"א).

הכנסות מספרים בלתי קבילים

במקרים בהם נפסלו ספרי הנישום או שהיה חייב לנהלם ולא ניהלם יש לשדר את ההכנסות בשדות המפורטים להלן: 171/151, 172/152, 178/162 לפי העניין. יש לוודא כי סכומים ששודרו בשדות האמורים לא ישודרו בשדות הכנסה מספרים קבילים. השדות אינם מודפסים בדו"ח, לכן יש לרושםם בשדות ריקים ולשדרם.

שדה 151 (לבן/בת הזוג) - הכנסה מעסק או משלח יד בספרים בלתי קבילים-

בשדה זה תרשם ההכנסה מעסק ומשלח יד כאשר הספרים נמצאו בלתי קבילים. יש לוודא כי כאשר הספרים נמצאו בלתי קבילים (קודים 1, 6 או 7) ישודרו ההכנסות בשדה 151 ל"בן הזוג הרשום" ו/או 171 לבן/בת הזוג. אם הנישום נתפס באי רישום תקבול (קוד 7) ויש לו הפסד, יש לרשום בשדה 171/151 שקל אחד.

אם יש לנישום ו/או לבן/בת זוגו שני עסקים או יותר ואחד מהעסקים נתפס בקוד 7, יש לנהוג כדלקמן: עד לבדיקה בשלב ה"00" או בשומה, יש לרשום את כל ההכנסה בשדה 171/151. לאחר בדיקה תירשם ההכנסה מעסק שנתפס בקוד 7, בשדה 171/151 והיתר בשדה 170/150 בתנאי שהספרים קבילים.

לא יקלט שידור דו"ח לגביו שודרו קודי ניהול ספרים 6 או 7, ללא שידור ההכנסה בשדה ספרים בלתי קבילים.

בשלב השומה יש לרשום בשדה זה גם מקרי פסילת ספרים לפי סעיף 130(ב), ומקרים בהם נתגלו הפרשי הון הנובעים מעסקו של הנישום.

שדה 152 (לבן/בת הזוג) - הכנסה מעסק או משלח יד - חייב ולא ניהל שנה ראשונה-

בשדה זה נרשמות הכנסות לגביהן נקבע לראשונה כי הנישום היה חייב לנהל ספרים בעסקו ולא עשה כן. בשלב השומה נרשמים בשדה זה הפרשי הון שאינם נובעים מהעסק שלגביו נוהלו פנקסים, בשנה הראשונה אליה הם משוייכים.

דו"ח נישום הכולל הכנסה מעסק וקיים קוד ניהול ספרים 1 - ("חייב ולא ניהל"), לא ייקלט, אלא אם נרשמה הכנסה כלשהיא בשדה זה, או בשדה 178/162.

שדה 162 (178 לבן/בת הזוג) - הכנסה מעסק או משלח יד – חייב ולא ניהל -שנה שניה-

בשדה זה תרשמנה הכנסות לגביהן נקבע כי חייב לנהל ספרים בעיסקו ולא עשה כן, בשנה שניה ואילך. בשלב השומה ירשמו בשדה זה הפרשי הון שאינם נובעים מהעסק שלגביו נהלו פנקסים, בשנה שניה ואילך אליהם הם משוייכים.

שדה 250 (270 לבן/בת הזוג) - תקבולים חייבי המס מביטוח לאומי-

בשדה זה ירשמו תקבולים חייבי המס מהמוסד לביטוח לאומי שקיבל נישום עצמאי: תגמולי מילואים, דמי פגיעה בעבודה, דמי אבטלה וגמלת אמהות שכוללת דמי לידה ושמירת הריון.

בשנים האחרונות גם גברים יכולים לקבל דמי לידה והנתון יופיע בהתאם לכך בשאילתא INTV.

בנתוני העזר בשאילתא INTV במסך הנתונים הקבועים, מופיעים סה"כ סכומי התקבולים הנ"ל לכל אחד מבני הזוג בנפרד וניכוי המס במקור מהם בסכום אחד לשני בני הזוג.

בשאילתה DF ניתן לקבל הפירוט.

התקבולים חייבי המס מביטוח לאומי שקיבל/ה נישום/ה שכיר/ה יירשמו בשדה משכורת - 158 ו/או 172.

נתוני העזר כוללים בכל ענפי התקבולים את סה"כ התשלומים השוטפים ששולמו למבוטחים, כולל הפרשי שומה מלבד בדמי אבטלה, פחות הסכומים שהנישום החזיר לביטוח לאומי מ- 1/1/99 עד 31.12.99. סכום זה יכול להיות במינוס אם התשלומים שהנישום החזיר לביטוח לאומי עלו על התקבולים שקיבל בשנת המס. במקרים אלה יש לקזז הסכום במינוס מההכנסות בשדה 270/250. אם אין הכנסות בשדות אלו יקוזז הסכום כנגד הכנסות אחרות לפי העניין.

הערה:

בתאום עם המוסד לביטוח לאומי הותאמה הצגת הנתונים באישורים השנתיים שנמסרו למבוטחים עם הצגת הנתונים בנתוני העזר והם יוצגו כדלקמן:

- תשלומים שוטפים לפי חוק בשנת המס.
- הפרשי שומה לזכות בשנת המס (קרן+הצמדה) שוטפים.
- יתרה נטו = תשלומים בניכוי הפרשים לזכות.

כאשר היתרה נטו היא חיובית יש לרשום ולשדר אותה בשדה 089/030.
כאשר היתרה נטו היא שלילית – יש לשדר 52% (מש"מ 96) ממנה בשדה 270/250.
נקבע שיש לחייב את היתרה נטו השלילית ב- 52% בלבד על אף שהנישומים קיבלו בשנים קודמות ניכוי בשיעור של 64%.

לתשומת לבכם:

- א. יש לשדר הסכום בהתאם למצוין באישור מהמוסד לביטוח לאומי.
- ב. אם לא צורף אישור מהמוסד לביטוח לאומי, יש לשדר הסכום לפי נתוני העזר.

ג. במקרים בהם הנישום מבקש לייחס החזר ביטוח לאומי לשנים אליהם מתייחס ההחזר (סכום קרן) והוא הציג אישורים מתאימים, יש לאפשר זאת ולתקן דו"חות בהתאם.
במקרים אלה ההכנסה שתזקקף לכל שנה תהיה בהתאם לשיעור הניכוי שניתן בגין אותה שנה.

שדה 158 (172 לבן/בת הזוג) – הכנסות משכר (לא כולל משמרות)-

א. בשדה זה תירשם הכנסת עבודה בשיעורים רגילים (לא כולל קיצבה ומשמרות), ומשכורתו של בעל שליטה בחברה לרבות דמי ניהול ומענקים שקיבל, וריבית לפי סעיף 3(ט) לפקודה למי שקיבל משכורת מהחברה בין אם הוא בעל שליטה ובין אם לאו.

ב. את התקבולים חייבי המס מהמוסד לביטוח לאומי של נישום שכיר יש לרשום גם בשדה 017/016 כהכנסה שאין עליה זכויות לקיצבה.

אם הנישום מצהיר על הכנסה בחלק משנת המס, יש לוודא חיוב במס של דמי אבטלה במידה שקיבל, ראה נתוני העזר.

ג. ככלל, ניתן להכיר בטופסי 106 מקוריים עם חתימה וחותרת של המעביד. צילומים של טופסי 106 יתקבלו רק אם יש עליהם חתימה וחותרת ידנית של המעביד.
בטופסי 106 ממוכנים נכיר בחתימה וחותרת מחשב מטעם המעביד, כולל שם החותם ומס' תיק הניכויים שלו.

ד. עפ"י סיכום עם מת"ש כל השדות המיועדים להעברה לדו"ח השנתי נרשמו במסגרות בטופסי 106 של משרתי קבע, מקבלי קיצבה ועובדי צה"ל.
הפרשי שכר משנים קודמות חושבו ע"י מת"ש לפי המס החל על הנישומים בשנות המס אליהן הן מתייחסות, לפי סעיף 8(ג)(1) לפקודה.
לכן, אם לא היו לנישום הכנסות נוספות בשנים שלגביהם מתייחסים הפרשי השכר, אזי אין לכלול הפרשי השכר בדו"ח השנתי ובמקביל אין לכלול את ניכוי המס מההפרשים.
תשלומי דמי ביטוח לאומי בגין קיצבה שנרשמו בנפרד יש לסכמם ולרשום יחד בשדה 030 לבן הזוג הרשום, 089 לבן/בת הזוג.

ה. בשאלתא 4321 ניתן לקבל את המשכורת ברוטו ששולמה לעובד (לפני הפטורים והזיכויים) וסכום המס שנוכה במקור וסה"כ חודשי העבודה.

ו. ביחס לחישוב מס הכנסה על משכורת של עובדים תושבי ישראל המועסקים בחוץ לארץ ע"י מעביד ישראלי (הנמקה 95), יש לפעול כאמור בתקנות מש"מ 1992 ובהתאם לחוזר מ"ה 4/92 מ- 28.1.92. ראה הסבר להנמקה 95 בסעיף 6.1 לעיל.

שדה 068 (069 לבן/בת זוג) - שכר עבודה במשמרות-
 בשדה זה יש לרשום את מלוא סכום שכר העבודה במשמרות. בקשר לכך, ראה הסברים בחוברת "דע את זכויותיך וחובותיך" לש"מ 99. הכנסת עבודה במשמרות מחייבת מילוי שדות הכנסת עבודה 158 ו/או 172 ושידורם. במקרה שהעובד עבד רק במשמרות, יש לשדר שדה 158 ו/או 172 ללא סכום.

שדה 258 (272 לבן/בת הזוג) - קצבאות חייבות במס-
 כאן יש לרשום את הסכום החייב במס של קצבאות ממעביד, מקופת גמל וכן קצבאות שאירים שאינן ממשרד הביטחון ובטוח לאומי וכן הסכום החייב במס של מענקי פרישה:
 על קיצבה ממעביד או מקופת גמל המשתלמת עפ"י דין או עפ"י הסכם קיבוצי מגיע פטור 35% מהקיצבה אך לא יותר מ- 35% מ"הקיצבה המזכה" (הפטור לשנת המס 1999 לא יעלה על 26,460 ש"ח), יש לשדר את סכום הקיצבה הנ"ל בניכוי הפטור.

הפטור מותנה בכך שהנישום הגיע ל"גיל פרישה" כאמור בסעיף 9א(א) לפקודה. אם נעשה היוון יש להפחית מהפטור הנ"ל את שיעור הקיצבה שהיוון.

אין לקבל אוטומטית את הסכום החייב במס של קיצבה שרשום בטופס 106, אלא יש לבדוק את זכאות הנישום לפטור לפי סעיף 9א.

יש לשים לב להוראות סעיף 9א(ה) לפיהם עובדי כוחות הבטחון שפרשו לפני גיל 60 (אשה 55) ויש להם הכנסה לפי סעיף 2(1) ו/או 2(2) לפקודה והם היוונו את קיצבתם בשנת המס, ההיוון יהיה פטור ממס למרות קיום ההכנסה כאמור עד לשיעור של 35% מה"קיצבה המזכה".

במקרים שנישום שקיבל קיצבה טרם הגיע ל"גיל פרישה" כאמור בסעיף 9א לפקודה והוא יוכיח שהיו לו הכנסות מ- 2(1) או 2(2) רק בחלק משנת המס, יש לתת לו פטור יחסי לאותם חדשים שבהם יוכיח שלא היו לו הכנסות מעסק או מעבודה לפי 2(1) או 2(2).

ראה דברי הסבר לגבי דרך החישוב של הסכום הפטור של קצבאות בחוברת "דע את זכויותיך וחובותיך" לש"מ 1999.

פטור 35% ללא הגבלת תקרה ינתן לכל קיצבה כולל קיצבת שאירים שאיננה ממעביד או מקופת גמל, כגון ממלוג, או אנונה או מחב' ביטוח לפי סעיף 9ב לפקודה. במקרים כנ"ל יש לשדר בשדה זה 65% מהקיצבה.

בהתאם לסעיף 9א(ב) מגיע פטור מקיצבה כולל קיצבת שאירים שלא לפי חוק או הסכם קיבוצי בשיעור 35% מהקיצבה אך לא יותר מ- 88 ש"ח לחודש כפול מספר שנות העבודה לגביהם משולמת הקיצבה. הפטור לא יעלה על 26,460 ש"ח.

לפי הוראות סעיף 9(ו) לפקודה, קיצבת שאירים המשולמת עפ"י חוק או הסכם קיבוצי פטורה ממס עד גובה "קצבה מזכה", שהיתה בשנת המס 1999 75,600 ש"ח.

סכומי הקיצבה שמעבר לסכום זה חייבים בשיעורי מס רגילים ואין להתיר מהם פטור נוסף בשיעור 35%. אם קיצבת השאירים אינה עולה על 75,600 ש"ח, אין לחייבה במס ואין לרשמה בשדה זה. אם הקצבה עלתה על 75,600 ש"ח יש לכלול בשדה זה את העודף מעל לסכום זה.

כאשר בטופס 106 לא מופיע הסכום הפטור מפיצויי פרישה, יש לדרוש מהנישום טופס 161 בו מפרט המעביד את הסכומים החייבים והפטורים מתוך סכום הפיצויים או אישור פקיד השומה עליהם.

פריסת פיצויי פרישה – יש לרשום ולשדר רק את סכום הפיצויים החייב במס בשדה 272/258 ואת חלק המס שנוכה במקור המתייחס לאותה שנה בשדה 042. אין לרשום את הניכוי במקור בשנת הפריסה אלא בכל שנה את החלק היחסי.

לדוגמה - יתרת פיצויים חייבת בסך 120,000 ש"ח. הפריסה היתה ל-6 שנים ונקבע לכל שנה מס בשיעור של 20%, דהיינו 4,000 ש"ח. סה"כ המס שנוכה 24,000 ש"ח, יש לייחס לכל אחת משנות המס שבפריסה 4,000 ש"ח בלבד ולא 24,000 ש"ח בשנת מס אחת.

שדה 009 - יתרת שנות מס בפריסת פיצויי פיטורים – (שדה חדש)

בשדה זה יש לרשום את מספר שנות המס שנותרו בפריסה (לא כולל השנה הנוכחית, מקסימום שנות המס שנותרו לפריסה לא יעלו על חמש שנות מס). במידה ויש יותר מפריסת פיצויים אחת יש לרשום את התקופה הארוכה יותר.

שדה 120 (220 לבן/בת הזוג) - הכנסות מהשכרת נכס ששימש בעסק מעל 10 שנים

-

הכנסות מהשכרת נכס ששימש במשך 10 שנים לפחות לפני תחילת השכרתו להפקת הכנסה מיגיעה אישית, מעסק או משלח יד, נחשבות כהכנסות מיגיעה אישית. אין לכלול הכנסה זו בשדות הכנסה מרוש. שידור הכנסה מדמי שכירות בשדה זה מותנה בצירוף הצהרת הנישום עפ"י הנוסח שבסעיף 6 בנספח ב' לדו"ח ליחיד.

אם הנישום לא צרף את ההצהרה כאמור, יש לשדר הכנסה זו בשדה 059.

שדה 105 (106 לבן/בת זוג) – משכורת של עובד מדעי-

בשדה זה יש לרשום את סך הכנסתו ממשכורת של עובד מדעי כהגדרתו בסעיף 34 לחוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה התשמ"ד - 1984, שהועסק בשנת שבתון בתכנית מאושרת. ההכנסה מזכה בשיעור מס מוגבל של 35% במשך 18 חודשים בלבד בתקופת העסקתו. יש לצרף אישור של המדען הראשי. השדות אינם מודפסים בדו"ח, לכן יש לרשום בשדות ריקים ולשדרם.

הכנסות מרכוש החייבות בשיעורי מס רגילים (חלק ד' בדו"ח השנתי)

6.3

הכנסות הנובעות מרכוש משותף לשני בני הזוג תיוחסנה, אוטומטית לבן הזוג בעל ההכנסה החייבת מיגיעה אישית הגבוהה ביותר. הכנסות אלה יש לשדר בשדות המצויינים בטור הימני בטופס הדו"ח השנתי ("הכנסות שני בני הזוג") בהתאם לסוג ההכנסה.

הכנסות מרכוש אשר היה שייך לאחד משני בני הזוג שנה לפני הנישואין או שקיבלו בירושה, ניתן לשדר בשדות בטור האמצעי או בטור השמאלי בטופס הדו"ח בהתאם להצהרת הנישום. להכנסות אלה ייערך חישוב נפרד.

הכנסות מרכוש אצל מי שאינו נשוי, תשודרנה תמיד בטור "הכנסות שני בני הזוג".

להלן יוצגו שדות ההכנסה מרכוש לפי הסוגים השונים, בציון שלושת מספרי השדות האפשריים. השדה שישודר מבין השלושה יהיה בהתאם לאמור לעיל.

שדה 059 (201, 301 - שנה לפני הנשואין/מירושה) - הכנסות מנכס בית -
 בשדה זה ירשמו דמי שכירות וכן הכנסות מדמי מפתח, שהמס עליהן לא שולם
 תוך 30 יום.
 אין לכלול בשדה זה הכנסה משכ"ד המועברת מ"חב' בית" (שדה 159), או הכנסה
 משכ"ד עליה חל סעיף 122 לפקודה (שדה 222), או הכנסה הפטורה משכר דירה
 (שדה 209). יש לכלול בסעיף זה גם הכנסות משכ"ד העולות על "התקרה
 המתואמת".

על נישום התובע הוצאות כנגד הכנסתו מדמי שכירות לצרף נספח הכולל את
 פירוט ההכנסות וההוצאות בהתאם לנספח ב' לדו"ח ליחיד. את יתרת ההפסדים
 מנכס בית שלא ניתן היה לקזזם בשנת המס לפי סעיף 28 לפקודה, יש לרשום
 ולשדר בשדה 179.
 ביחס להכנסות הפטורות מהשכרת דירות למגורים - ראה דברי הסבר לשדה 209.

שדה 159 (202, 302 - שנה לפני הנשואין/מירושה) - הכנסות מ"חברת בית"-
 יש לשדר הכנסות מ"חברת בית" שמחולקות לפי סעיף 64 לפקודה.

שדה 064 - סה"כ הכנסות שהועברו מחברות משפחתיות לנישום
 בשדה זה תירשמה כל ההכנסות המועברות מהחברות המשפחתיות ל"נישום"
 לפני קיזוז הפסדיו מעסקיו הפרטיים, אם היו. הסכום בשדה זה חייב להיות זהה
 לסה"כ הרשום בשדות 080 בדו"חות או בתקצירים של החברות המשפחתיות
 שלו. אם ההכנסה המועברת הינה אפס, חובה לשדר השדה ללא ציון סכום.
 השדה אינו מודפס בדו"ח, לכן יש לרשמו בשדה ריק ולשדרו.

שדה 367 (204, 304 - שנה לפני הנשואין/מירושה) - הכנסות מחברה משפחתית
(שלא מיגיעה אישית)-
 יש לשדר ההכנסות החייבות בשיעורי מס רגילים המועברות מהחברות
 המשפחתיות אל ה"נישום".
 אם קוזזו הפסדי החברות המשפחתיות מהכנסות יש לשדר קוד 7 בשדה 015.
 אם קוזזו ההכנסות המועברות מהחברות המשפחתיות (שדה 064) כנגד הפסדיו
 מעסק של "הנישום", בשדה 367 תירשם ההכנסה לאחר הקיזוז ובשדה 015 ישודר
 קוד 9.
 כאשר ההכנסה מחברה משפחתית כלולה בשדות נוספים ל- 367, 204 ו- 304, יש
 לשדר קוד 6 בשדה 015.

שדה 167 (205, 305 - שנה לפני הנשואין/מירושה) - הכנסות אחרות שאינן מיגיעה
אישית-
 הכנסות אחרות שאינן מיגיעה אישית כגון מריבית ורכוש אחר שאינן כלולות
 בשום שדה ספציפי אחר.

יש לשדר הכנסות מריבית החייבות בשיעורי מס רגילים. בשדה זה תירשם גם
 הכנסה מריבית בשל הלוואה רעיונית לפי סעיף 3(ט) לפקודה לבעל שליטה שאינו
 שכיר ואינו נותן כל שרות לחברה.

(שדה 267 בו שודרו הכנסות מריבית בעבר בוטל).

הכנסות חייבות בשיעורי מס מיוחדים (חלק ה' בדו"ח השנתי)-

6.4

להלן פירוט תוכן השדות של ההכנסות החייבות בשיעורי מס מיוחדים.

<u>מקור ההכנסה</u>	<u>השדה</u>
הכנסות מחו"ל - מס מוגבל ל- 25%	315/215/165
דמי מפתח שהמקדמה שולמה תוך 30 יום - מס מוגבל ל- 35%	310/210/065
פטנט והכנסה לאחר פטירה - מס מוגבל ל- 40%	314/214/061
דיבידנד ממפעל מאושר - מס בשיעור של 15%	311/211/060
דיבידנד - מס בשיעור של 25% יש לכלול בשדה זה גם הכנסה של עיתונאי חוץ, וספורטאי חוץ.	312/212/055
ריבית על אג"ח, ריבית ודיבידנד מני"ע זרים - מס בשיעור של 35%.	313/213/053
בשדות אלו יש לכלול גם משיכות שלא כדין מקופת גמל לתגמולים. משיכות אלה חייבות במס בשיעור סופי של 35%. לא ניתן לקבל עבור הכנסה זו פטורים או לקזז הפסדים. הסכומים שנוכו במקור ממשיכות אלה, יש לשדר בשדה 040.	

הכנסות אחרות

6.5

ההכנסות המנויות להלן פורטו ע"י הנישום בטופס הדו"ח השנתי בסעיף "הכנסות אחרות" בשיעור מס מיוחד (בש"מ 99 בסעיף 19 בטופס הדו"ח).

שדות 222 ו-223 – הכנסה מהשכרת דירות למגורים החייבת בשיעור מס של 10%

ההכנסה מהשכרת דירה למגורים המוגבלת ל- 10% מס, תירשם ותשודר בשדה ריק 222 ומספר החדשים שעבורם התקבל שכר הדירה בשדה ריק 223.

אם נרשמה הכנסה משכ"ד בשדה 222 ללא מילוי מס' החדשים בשדה 223, השומה לא תיקלט.

השדות אינם מודפסים בדו"ח, לכן יש לרושמן בשדה ריק ולשדרם. ראה דברי הסבר בחוברת "דע את זכויותיך וחובותיך".

קשיש שניכה מהכנסתו משכ"ד את תשלומיו לבית אבות כאמור בסעיף 9(25) לפקודה לא יוכל ליהנות מסעיף 122, והכנסתו משכ"ד לאחר הקיזוז תירשם בשדה 059.

שדה 123 – הפרש ריבית לפי סעיף 3(י)
שיעור המס על הכנסה זו הינו 40%.

שדה 149 (169 לבן/בת הזוג) - הכנסה ממפעל מאושר בחקלאות-
 לפי סעיף 33 בחוק לעידוד השקעות הון בחקלאות. המס על הכנסות שישודרו בשדה זה לא יעלה על 30%.
 השדה מיועד רק להכנסות ממפעל מאושר בספרים קבילים. יש לרשמו בשדה ריק ולשדרו.
 השדה אינו מודפס בדו"ח, לכן יש לרשמו בשדה ריק ולשדרו.

שדה 128 - סכום ההפחתה לפי סעיף 12 לחוק התיאומים-
 יש לרשום בשדה ריק 128 את סכום ההפחתה אצל קבלנים לפי סעיף 12 לחוק התיאומים המתחייב במס בשעור של 10%. מהרשום בשדה זה לא ניתנים ניכויים, אך יינתנו זיכויים. השדה אינו מודפס בדו"ח, לכן יש לרשמו בשדה ריק ולשדרו.

6.6 שידור הכנסות מרווח הון ומשבח מקרקעין (חלק ו' בדו"ח השנתי)

יש לשדר רווחי הון ושבח מקרקעין מש"מ 1994 ואילך בהתאם להנחיות שפורסמו בהוראת ביצוע 20/95.
 אין לשדר עסקאות של הפסד הון.

שדה 054 - יש לרשום את מספר נספחי רווח הון ששודרו ואסור שיעלה על שישה.

שדה 254 - מס' עסקאות - מתוך סה"כ העסקאות שנרשמו בשדה 054 שסומנו בנספח בקוד "שייכות" 2 (מיוחסות ל"בן הזוג הרשום").

שדה 354 - מספר העסקאות המשוייכות לבן/בת הזוג שנרשמו בשדה 054 יסומנו בקוד "שייכות" 3.

שדה 056 - יש לרשום ולשדר את סך כל התמורה שנתקבלה עבור הנכסים שנמכרו הכלולים בנספחי רווח ההון ששודרו. בעת השידור תיבדק אוטומטית ההתאמה בין סכום זה לבין סך כל המכירות בנספחים.

הכנסות/רווחים פטורים ובלתי חייבים במס (חלק ז' בדו"ח השנתי)
 בחלק זה יש לכלול את הכנסותיו הפטורות של הנישום ושל בן/בת הזוג בהתאם לכותרות בסעיפים 22-26 בדו"ח לש"מ 1999.

6.7

יש לשדר בשדות 109 ו-209 את ההכנסות הפטורות הן של הנישום והן של בן/בת זוגו.

שדה 109 - פטור לעיוור ונכה לפי סעיף 9(5) לפקודה-
 בהוראת ביצוע 18/90 מ-25.4.90 קיים פירוט מלא של הזכאים לקבלת הפטור לפי סעיף 9(5) לפקודה, וכן נוהל הטיפול בבקשות להכרה בנכות עפ"י הסעיף הנ"ל.

הפטור לפי סעיף 9(5) יינתן לעיוור או נכה 100% או 90% ומעלה מצטבר - נכות רפואית. הפטור יינתן בתנאי שיש בתיק אישור ממשרד הביטחון, ממשרד האוצר או מפקיד השומה.

ניתן לאשר פטור לעיוור על סמך תעודת עיוור שהונפקה ע"י משרד העבודה והרווחה לאחר ה- 1.1.94. במקרים שלא הומצא אישור כאמור, יש להפנות את הנישום לשרות לעיוור הפועל במסגרת משרד העבודה והרווחה.

בשלב ניתוב הדו"חות, יש לבדוק אם צורף לדו"ח, או שנמצא בתיק אישור כאמור לעיל. ללא אישור כאמור, אין לאשר את הפטור לפי הסעיף הנ"ל.

כל עוד האישור תקף, אין צורך לדרוש להציג אישור נוסף לתקופה של האישור הקיים.

במקרים שהפטור לפי סעיף 9(5) מתייחס לחלק משנת המס, הפטור על ההכנסות יינתן יחסית לתקופת הנכות, כלומר 1/12 מההכנסות כפול מס' חדשי הנכות, מוגבל לתיקרת הפטור השנתית המלאה (בשנת מס 99: הכנסה מיגיעה אישית 457,200 ש"ח, או הכנסה שלא מיגיעה אישית 54,720 ש"ח).

במקרים בהם ניתן ליחס ספציפית הכנסות לתקופת הנכות, יינתן פטור להכנסות אלה מוגבל לתיקרת הפטור השנתית. במקרים בהם הכנסות אלה כוללות הכנסות שאינן מיוחסות ספציפית לתקופת הפטור ועיתוי קבלתן תלוי ברצון העובד, כגון: פדיון ימי חופשה, הבראה, ביגוד וכו', יש לפרוס הכנסה זו על פני כל השנה, הפטור להכנסה זו יינתן יחסית לתקופת הנכות.

יש להקפיד לשדר את סה"כ ההכנסות הפטורות של עיוור או נכה 100% לפי סעיף 9(5) לפקודה בשדה 109 ואת סה"כ ההכנסות/הרווחים הפטורים בשדה 209.

שדה 209 – סה"כ הכנסות/רווחים פטורים-

בשדה זה יש לסכם ולרשום את סה"כ ההכנסות/רווחים הפטורים והבלתי חייבים במס שנרשמו בסעיפים 22-26 בחלק ז' של הדו"ח השנתי בש"מ 99. יודגש כי בשדה זה יש ליכלול גם את ההכנסה ששודרה בשדה 109.

פטור ממס על השכרת דירות למגורים:

בשדה 209 יש לכלול גם הכנסות פטורות מהשכרת דירות למגורים כפי שדיווח הנישום (בסעיף 24 בדו"ח לש"מ 1999).

לפי חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) התש"ן 1990- שהוארך עד 31.12.99, פטורים ממס דמי שכירות שנתקבלו בשל דירה (או מספר דירות) המשמשות למגורים. זאת בתנאי שהדירות מושכרות ליחיד, ובידי הנישום מסמך החתום ע"י השוכר המאשר כי הדירות משמשות למגורים בלבד. הפטור יינתן גם ליחיד שהשכיר דירתו לשוכר שהוא חבר בני אדם שאושר ברשומות לענין סעיף 1.3 לחוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן- 1990 בהתאם לרשימה שפורסמה בחוזר מ"ה 4/97 מ- 23.2.97 ובתוספת האגודה להתנדבות בע"מ וויצו - הסתדרות עולמית לנשים ציוניות. ראה גם הנחיות למילוי שדה 156.

חישוב הסכום הפטור, החל בשנת המס 1999:

א. הפטור יינתן להכנסה העונה לכל התנאים שפורטו לעיל, עד לסכום "התקרה המתואמת".

ב. "התקרה המתואמת" היא הסכום שנקבע כ"תקרה" ומפורט בסעיף ג', בניכוי הסכום בו עולה ההכנסה מהשכרת דירות מגורים (גם אם לא הושכרו ליחיד) על ה"תקרה".

ג. השוכר משתמש בדירה לצורך מגורים בלבד, ובידי הנישום מסמך חתום על ידי השוכר, המעיד על כך.

לדוגמה:

בשנת המס 1999 היו לנישום הכנסות מדמי שכירות עבור השכרת דירות מגורים ליחיד.

ההכנסות בסך 102,000 ש"ח נתקבלו במהלך השנה.

ה"תקרה" לשנת מס 1999 הינה 82,170 ש"ח.

הסכום בו עולה ההכנסה מהשכרת דירה למגורים על ה"תקרה"

$$102,000 - 82,170 = 19,830$$

התקרה המתואמת: $62,340 = 82,170 - 19,830$. יש לשדר סכום זה בשדה 209.

יתרת ההכנסה בסך 39,660 ש"ח $(102,000 - 62,340)$ תשודר בשדה 059.

6.8 פרטים נוספים ויתרות להעברה (חלק ח' בדו"ח השנתי)

מחלק זה של הדו"ח יש לשדר את הנתונים על המחזור, ורווח גולמי מהעסק העיקרי בלבד.

העסק העיקרי הוא העסק ממנו נובעת עיקר הכנסתו של הנישום כפי שעולה מהדו"ח של הנישום. יש לוודא שהענף הכלכלי שהוגדר תואם את העסק העיקרי.

שדה 293 - מחזור מהעסק העיקרי (ללא מע"מ)-

יש לשדר את המחזור מהעסק העיקרי (ללא מע"מ). בשידור המחזור מהעסק העיקרי יש לקחת בחשבון גם את המחזור המדווח בשדות מיוחדים כגון הכנסה ממפעל מאושר בחקלאות (שדה 169/149).

שדה 097 - ערך המלאי בעסק העיקרי בתום שנת המס

יש לשדר את ערך המלאי שהיה ברשות הנישום בעסק העיקרי בתום שנת המס.

שדה 195 - רווח גולמי בעסק העיקרי

יש לשדר את הרווח הגולמי בעסק העיקרי.

שדה 279 - סכום ההפסדים העיסקיים שקוזזו מהכנסות השנה

בשדה זה יירשם סכום ההפסדים העיסקיים שקוזזו מהכנסות השנה. חשוב למלא שדה זה גם לצורך קביעת מקדמות נכונות.

יתרות להעברה לשנת המס הבאה:

הפסדים - יש להקפיד לשדר את יתרת ההפסדים להעברה לש"מ הבאה (בדו"ח לשנת המס 99 - הפסדים להעברה לש"מ 2000) בשדות שלהלן:

א. שדה 079 - יתרת ההפסדים מעסק ומשלח יד להעברה לשנת המס הבאה
בשדה זה תירשם יתרת ההפסדים מעסק ומשלח יד מכלל העסקים להעברה לשנת המס הבאה.

ב. שדה 179 - יתרת ההפסדים מנכס בית המועברת לשנת המס הבאה
בשדה זה תירשם יתרת ההפסדים מנכס בית המועברת לשנת המס הבאה.

ג. שדה 166 - יתרת הפסדי ההון המועברת לשנת המס הבאה
בשדה זה תירשם יתרת הפסדי ההון שלא קוזזו המועברת לש"מ הבאה.

שדה 095 - ניכוי בשל אינפלציה שלא הותר בניכוי המועבר לשנת המס הבאה

בשדה זה ירשם ניכוי בשל אינפלציה שלא הותר בניכוי בשנת המס (בש"מ 99 - הניכוי המועבר לש"מ 2000) עפ"י חוק התיאומים.

הסכום שיירשם יהיה שווה להפרש שבין הסכומים שנרשמו בשורה 5.4 בדו"ח סכום ההון, לבין שורה 17 בדו"ח התיאום 1392 /ב'. שדה זה מתייחס אך ורק לנישום שדיווח על הכנסתו לפי פרק ב' לחוק התיאומים.

ניכויים אישיים (חלק ט' בדו"ח השנתי)

6.9

במקרים בהם לא מופיע תאריך הלידה, יש לשדרו משום שעשויות להיות השלכות לתאריך הלידה לעניין חישוב המס.

ניכוי לקרן השתלמות לעצמאים - שדות 137/136, 219/218.

יחיד זכאי לניכוי עבור סכומים ששילם לקרן השתלמות לעצמאים. בש"מ 1999 הסכום שיותר בניכוי הוא הסכום ששילם היחיד לקרן השתלמות לעצמאים, לאחר שהופחתו ממנו 2.5% מה"הכנסה הקובעת" או מ"סכום התקרה" אם היחיד הוא גם שכיר. הסכום שיותר בניכוי לא יעלה על 4.5% מ"ההכנסה הקובעת" או "מסכום התקרה", אם היחיד הוא גם שכיר.

"הכנסה קובעת" היא הכנסתו החייבת של היחיד מעסק או משלח יד עד לתקרה השנתית של 196,000 ש"ח.

החל בשנת המס 1997, אם נישום הוא שכיר ועצמאי, ועל הכנסתו כשכיר שילם לו מעבידו לקרן השתלמות, יהיה "סכום התקרה" לצורך קביעת הניכוי הנמוך מבין:

- (1) הכנסתו החייבת לפי סעיף 2(1).
- (2) תקרת ה"הכנסה הקובעת" לעניין סעיף 17(א5) (סך של 196,000 ש"ח בשנת 1999) בניכוי סכום "המשכורת" בשלה שילם מעבידו לקרן השתלמות.

בעת מילוי הדו"ח, יש לרשום את מלוא הסכום ששולם לקרן השתלמות לעצמאים בשדה 136 ל"בן הזוג הרשום" ובשדה 137 לבן/בת הזוג (בסעיף 30 בדו"ח).

עצמאי שהוא גם שכיר, ירשום את סך סכומי "המשכורת" בשלה שילם עבורו המעביד לקרן השתלמות בשדה 218 ל"בן הזוג הרשום" ובשדה 219 לבן/בת הזוג (בסעיף 31 בדו"ח). הסכומים מופיעים בטופס 106.

דוגמה:

הכנסתו החייבת של יחיד מעסק בש"מ 1999 הייתה 140,000 ש"ח. הכנסתו ממשכורת 76,000 ש"ח והמעביד שילם בגינה לקרן השתלמות. בשנת המס שילם היחיד לקרן השתלמות לעצמאים סך של 7,000 ש"ח.

א. חישוב "סכום התיקרה"

"הכנסה קובעת" - הכנסה מעסק או משלח יד בלבד 140,000 ש"ח (*1).

תקרת ההכנסה הקובעת 196,000 ש"ח

בניכוי משכורת שבשלה
שילם המעביד לקרן השתלמות (76,000)

120,000 ש"ח (*2).

"סכום התיקרה" יהיה 120,000 ש"ח (הנמוך מבין (*1) ו-(*2)).

ב. חישוב הניכוי

7,000 ש"ח	סכום ששולם
$2.5\% \times 120,000 = \frac{(3,000)}{4,000}$	בניכוי 2.5% מסכום התיקרה יתרה (*3)

$4.5\% \times 120,000 = 5,400$ מסכום התיקרה (*4)

הסכום שיותר יהיה 4,000 ש"ח - הנמוך מבין (*3) או (*4).

עפ"י הנתונים בדוגמה, יש לשדר את מלוא הסכום ששולם לקרן השתלמות לעצמאים בסך 7,000 ש"ח בשדה 136 ל"בן הזוג הרשום" ובשדה 137 לבן/בת הזוג.

את סך סכומי המשכורת בשלה שילם המעביד לקרן השתלמות בסך 76,000 ש"ח, יש לשדר בשדה 218 ל"בן הזוג הרשום" ו- 219 לבן/בת הזוג.

אם המעביד לא שילם עבור שכיר שהוא גם עצמאי לקרן השתלמות כלל, יש לשדר את קוד השדה בלבד.

אם לנישום הכנסות מעסק וממשכורת ולא שודרו שדות 218 / 219, ושודרו תשלומים לקרן השתלמות לעצמאים (שדות 136/137), יופחתו מתקרת "ההכנסה הקובעת" בחישוב "סכום התיקרה" סך ההכנסות ממשכורת (שדות 172/158, לפי העניין).

חישוב הניכוי המגיע יבוצע על ידי המחשב, לפי הנתונים ששודרו.

במקרים בהם "ההכנסה הקובעת" לעניין חישוב הניכוי שיותר, כולה או חלקה, נובעת מהכנסות עסקיות המשודרות בשדות שונים משדות 170/150 (לדוגמה, הכנסות בספרים בלתי קבילים, הכנסות מעסק מחברה משפחתית, המיוחסות ל'נישום') יש לחשב את ההוצאה המותרת בחישוב ידני ולשדר את ההכנסה לאחר ניכוי ההוצאה. במקביל, אין לשדר הסכום ששולם לקרן השתלמות בשדות 137/136.

שדה 031 (084 לבן/בת הזוג) - תשלומים ששולמו לקופות גמל לתגמולים שלא למטרת קצבה בלבד כ"עמית עצמאי"

בשדות אלו ירשמו הסכומים ששולמו לתגמולים שלא למטרת קצבה כ"עמית עצמאי" לפי סעיף 47 לפקודה. יש לרשום את הסכום ששולם ולא את הניכוי המגיע.

אם שכיר שילם לקופת גמל והיו לו הכנסות שאין עליהן זכויות לקצבה, יש לרושמן בשדה 016 / 017 על מנת שיקבל בגינן ניכוי. אם שכיר שילם לקופת גמל ולא היו לו הכנסות שאין עליהן זכויות לקצבה, יש לשדר 016 / 017 ללא סכום.

שע"מ מחשב את הניכוי המגיע מתוך הסכומים ששולמו. סכום ששולם ולא ניתן בעדו ניכוי יחושב בגינו ניכוי, ולכן אין לרשום אותו גם בזכויים.

בשלב השומה העצמית יש לשדר תשלומים לקופת גמל כעצמאי עפ"י הצהרת הנישום, ובתנאי שסה"כ הסכומים שיוחסו למגיש הדו"ח ולבן/בת זוג לא יעלו על הסכום שבאישורים שצורפו לדו"ח הנישום. ניתן לחלק תשלומים אלו בין שני בני הזוג.

שדה 135 (180 לבן/בת הזוג) - תשלומים ל"קצבה מקיפה" כעמית עצמאי

בשדה זה יירשמו הסכומים ששולמו לקצבה מקיפה לעמית עצמאי.

שדות 030 (089 לבן/בת הזוג) - תשלומים עבור דמי ביטוח לאומי

עבור תשלומים לביטוח לאומי מגיע ניכוי בשיעור של 52% מהסכום ששולם עד לגובה ההכנסה החייבת לפני הניכוי. הניכוי לפי סעיף 47א יינתן רק עבור תשלומים עבור דמי ביטוח לאומי ששילם הנישום כעצמאי או גמלאי. לא יינתן ניכוי עבור תשלומים למס בריאות.

באישורי המוסד לביטוח לאומי קיימת הפרדה בין הסכומים ששולמו עבור דמי ביטוח לאומי לבין סכומים ששולמו למס בריאות.

במקרים שהנישום שילם השנה הפרשים של ביטוח לאומי ומס מקביל בגין שנים קודמות, יינתן לו הניכוי גם עבור תשלומים אלו. יש לשדר את מלוא הסכומים ששולמו והניכוי המותר יחושב ע"י המחשב.

שדות 130 (189 לבן/בת הזוג) – דמי ביטוח לאומי ששילם נישום שכיר

בשדה זה יירשמו דמי ביטוח לאומי ששילם נישום בשל הכנסה שאינה הכנסת עבודה ובדו"ח לשנה זו אין הכנסה חייבת מעסק. השידור בשדה זה, ייעשה על סמך בקשת הנישום בדו"ח או במכתב והמצאת אישור בהתאם. השדה אינו מודפס בדו"ח, לכן יש לרשמו בשדה ריק ולשדרו.

שדה 005 (006 לבן/בת הזוג) – סכומים ששולמו למימון מחקר מדעי
עבור סכומים ששולמו למימון מחקר מדעי, ניתן לקבל ניכוי בהתאם להוראות סעיף 20 לפקודה.

בשדה זה יירשמו הסכומים ששולמו וניתן ליחסם לשנה זו למימון מחקר מדעי לפי סעיף 20 שלא בתחום מפעלו של הנישום, המותר בניכוי עפ"י סעיף 20א לפקודה לפני מגבלת 40% מההכנסה החייבת. בשדה זה יש לרשום הסכום לאחר חישוב יחסי עפ"י תאריך ההוצאה בשנת המס (ראה דוגמא בחוברת דע זכויותך וחובותיך לשנת המס 1999) - שע"מ יפעיל את המגבלה הכוללת את מו"פ, התרומות והניכוי בגין סרטים לפי סעיף 46א'.
ראה הוראות ביצוע 52/90 מ- 1.10.90 ו- 17/91 מ- 26.2.91.

שדות 116 (117 לבן/בת הזוג) - ניכוי מההכנסה בגין השקעה בחיפושי נפט

נישום שמבקש ניכוי בגין השקעה בחיפושי נפט נדרש להמציא פרטים על השקעתו, על גבי טופס שמספרו 858. אין לתת את הניכוי לנישום שלא המציא את הטופס כשהוא ממולא.
במקרים בהם הנישום לא צירף את הטופס, יש לשלוח אליו טופס ריק למילוי ולציין כי מילוי הפרטים הוא תנאי להתרת הניכוי.
דברי הסבר מפורטים לחישוב הניכוי וחשוב רווח הון בעת מכירת יחידות השתתפות, פורסמו בהוראת ביצוע מס' 7/98.

שדה 118 (119 לבן/בת הזוג) - סכומים שהותרו בגין השקעות בסרטים-
בשדה זה יירשמו הסכומים שהותרו בגין השקעות בסרטים לנישום ו/או בן/בת זוג.

שע"מ יפעיל את המגבלה הקבוע בחוק הכוללת את מו"פ, תרומות והניכוי בגין סרטים לפי סעיף 46א'.

הסכומים המופיעים בשדות 006/005, 117/116 ו- 119/118 ינוכו מההכנסה ע"י שע"מ, ולכן יש לוודא שלא נדרשו כהוצאה בדו"ח רווח והפסד.

שדה 016 (017 לבן/בת הזוג) - הסכום מתוך השכר שלגביו לא הפריש המעביד הפרשות סוציאליות

בשדה זה ירשם הסכום מתוך כלל השכר שלגביו לא הפריש המעביד הפרשות סוציאליות. רישום בשדה זה יאפשר מתן ניכוי לפי סעיף 47 אם לנישום היו תשלומים לקופת גמל כעמית עצמאי. במקרים בהם יש הכנסת עבודה (שדה 172/158) ותשלומים לקופת גמל (084/031), חובה לשדר שדה 017/016 (גם אם אין סכום).

לעניין הניכוי לקופ"ג, דין קיצבה בשדות 272/258 כדין הכנסה שאינה הכנסת עבודה.